

dobna kritika je enako žolčno izražena že v Krokijih in beležkah. Čeprav je med objavo obeh del minilo nič manj kot trinajst let ... Teme, ki jih izbira pisec Omare v kleti niso aktualistične, presenetljive, senzacionalistične. Niso torej feljtoni. Besedila pa se tudi ne odpirajo za dialog z (morebitnim, odsotnim) drugim. Stališča so sicer argumentirana s primeri, ki pa ne služijo logičnemu izpeljevanju. Mogoče imajo funkcijo anekdote. Vsekakor je treba povedati, da so vsi sestavki stilno dovršeni (čeprav je skoraj toliko stilov, kolikor je besedil), da so v njih predstavljene osebne misli, ideje in občutja o svetu, umetnosti in življenju. Torej lahko rečemo, da gre za eseje; a ne takšne vrste, da bi se okoli njih razvemale razprave; ali gre za strogo znanstveno ali umetniško zvrst ali za nekaj vmes. Mogoče se z osebno izpovednostjo in načinom pisave Berger nagiba bolj k literaturi kot k »znanosti«: njegovi eseji tako niso le polliterarna, temveč »tričetrtliterarna« zvrst.

Avtor ne piše o svoji družini, ne sledi trendom sodobnih resničnostnih šovov, v katerih posamezniki pred očmi gledalcev razglašajo svoje dnevne obrede, čustvene stiske in do neke mere tudi intimna opravila: besedila ne ponujajo ničesar ceneno erotičnega za lahkotno, »plažno« branje ... Oponašanje sodobnih trendov ni potrebno. Zareza, ki jo s svojim delom podaja, se tiče lastnega razpotja, Janusovega obraza, razcepljenega med je bilo in bo; gre se za reflektirano slovo od »delovne dobe« (naj se to sliši še tako uradno). Je nekakšen uvod v kontemplacijo jeseni življenja. V zaključku zadnjega dela, pogovora za revijo Sodobnost, zvenijo sklepne vrstice skoraj kot memento mori. Vrženost v negotovost bodočnosti strne v lirično-prozne vrstice epigramatične jasnosti: »Mogoče boš še kdaj udaril kakšno črko v ekran.«

Pavla Hvalič

»Še vijolice ne dehtijo več kot nekoč«

Darinka Kozinc: TIŠINA SE JE UGLASILA

založba Educa, 2011;
118 str.

Avtorica, mag. Darinka Kozinc, nekdanja profesorica na Srednji lesarski šoli v Novi Gorici, kasneje tudi njena dolgoletna ravnateljica, političarka in še marsikaj, je doslej izdajala predvsem knjige pravljic za otroke. Pričujoče delo je njena prva knjiga kratke proze za odrasle. Pripovedi so dolgo čakale na knjižno objavo, vendar v tem vmesnem času niso zastarale, ravno nasprotno: dobro so se umedile in ko se je, kot pravi naslov, tišina ravno prav uglasila, jih je avtorica z večje usmerjenim veznim besedilom povežala v harmonično mozaično strukturo.

Knjigo je izdala novogoriška založba Educa decembra 2011; oblikovala jo je Vaska Trobec. Prinaša dvaindvajset kratkih zgodb, sicer opremljenih z letnico nastanka, a razporejenih po vsebinskem in ne kronološkem kriteriju. Vse so bile že objavljene v revijalnem tisku, mnoge med njimi so bile nagrajene na literarnih natečajih. Kot za piše avtorica v uvodu, »so se zgodbe nizale skozi leta«. Drobce zanje je »zbirala po primorski pokrajini«, jih napaberkovala »v ranjenih vaseh, ujetih med kraške hribe in Vipavo«. Večina zgodb se torej dogaja v Spodnji Vipavski dolini, od koder izhaja avtorica. Nekatero se dotaknejo Krasa, spet druge so postavljene v Egipt. Uvod nakazuje tudi vsebino: zgodbe govorijo »o naših ljudeh v nekem času, med trnjem in soncem«.

Prvi sklop obsega zgodbe, ki se vsebinsko navezujejo na tisto obdobje zgodovine, ki je bilo za naše ljudi verjetno eno najtežjih, tako v političnem kot v ekonomskem smislu. Avtorica zajema iz družinskega in širšega spomina ter spleta pripovedi o ale-

ksandrinkah in njihovih usodah; usodah, ki so domačim izvabljalje občutja sočutja in žalosti (Aleksandrinkino pismo), veselja, ponosa, pa tudi dolgo zatajevane jeze (Skodelica). Zadnja zgodba iz tega sklopa (Jaz, aleksandrinka) sega v sedanjost. Glavna junakinja dobi odpoved v službi. Brska po predalih z razmetanimi spominki in spomini. Pomisli, da bi lahko odšla za varuško kam v tujino. Ko odpotuje, se zave, da je postala novodobna aleksandrinka.

V drugem sklopu so nanizane zgodbe, ki predejo spomine na avtoričino otroštvo. Med njimi izstopata zlasti dve pripovedi. V prvi (Bambola), se bo prepoznal marsikdo, ki je po drugi svetovni vojni hlepel po drobcih kapitalistične bleščave, v kakršni je živel svet onstran meje. Druga, Kšeftarica, pa prikazuje usodo neke matere, vdove, ki živi za otroka in pestuje sanje za prihodnost: ustvariti dostojen dom otrokom in sebi, četudi s ponižnim služenjem v bogatih družinah. Pa bosta otroka v novi hiši razumela njeno žrtev ali pa ji bosta nemara očitala, kakor se rado zgodi, da se je udinjala bogatim tujcem in ju posledično zanemarjala, ko sta jo najbolj potrebovala? Ji ne bosta očitala, da je požrla dostojanstvo, zaradi česar ju je razžiral sram? Tretji sklop sestavljajo bolj intimne zgodbe, v katerih so, tako se vsaj zdi, najbolj prisotni avtobiografski elementi. Prevladujejo spomini na pretrgane skrivnostne vezi med moškim in žensko, zamujene priložnosti, v molk potisnjene besede, nezavedanje o iztekajočem se času, njegovem in njenem (Zamolčano). Ko duša ne prenese več molka, se izlije v pesem (V teranu med). Četrty sklop se dotika občloveškega izkustvenega sveta, izrisujejo se drobci vsakdanjosti, ki jih avtorica mojstrsko stke v zanimive podobe in dogodke (Onadva, Dvojnici). Stvari se postavijo na svoje mesto. Strasti se umirijo in zrela duša spozna vrednost domačega ognjišča (Odlo-

čitev zase).

Pisateljica ima prepoznaven slog. Najmočnejša je v izrisovanju okolja dogajanja in v poustvarjanju ustreznih razpoloženj, kar motivira bralca, da radovedno obrača stran za stranjo in sledi podobam časa, ki ga ni več. (»Še vijolice ne dehtijo več kot nekoč.«) Prav tako zna dobro poiskati zanimive teme; ne sicer nove, vendar dovolj sveže, redko ubesedene in predvsem tako domače. V njih bo bralec zlahka razbral poteze preteklosti, ki so del skupnega spomina. Tako nas avtorica, denimo, spomni, kako smo vse deklice hrepenele po bambolah, kako smo se sramovali mam, ki so nosile v Gorico kokoši, pršut, maslo in še kaj ter nam tako omogočale boljše življenje. Spomni nas, da smo trpeli ali se veselili z nonami, ko so dobivale pisma iz Egipta od hčerk aleksandrink. Spomni nas, da smo malomarno in površno poslušali zgodbe naših očetov in dedov, dokler so bili živi; po njihovi smrti, ko smo že sami v zrelih in umirjenih letih in bi te zgodbe radi obnovili, pa ni več nikogar, da bi nam še kaj povedal. Pisateljica dokazuje, da zna sogovornikom dobro prisluhniti, njihove pripovedi skrbno shraniti v spomin in jih, v nekem drugem času, tankočutno preliti v imenitno prozo, vredno pozornega branja.

Darica Majer Leban

**NAROČITE SE NA
REVIJO RAZPOTJA
IN PREJEMALI JO
BOSTE NA DOM.
BREZPLAČNO.**

www.razpotja.si

*POPRAVEK

V prejšnji številki je bilo v recenziji knjige Andreja Inkreta *In stoletje bo zardelo* omenjeno, da avtor v knjigi napačno navaja datum smrti nekdanjega ljubljanskega župana Ivana Hribarja. Na opozorilo bralca je recenzent ponovno preveril dejstva in ugotovil, da je podatek, naveden v knjigi, pravilen. Avtorju knjige, založbi ter bralcem revije se v recenzentovem imenu opravičujemo za neljubo napako, pozornemu bralcu pa se zahvaljujemo, da je nanjo opozoril.

Vznik moderne znanstvene biomedicine

Michel Foucault: ROJSTVO KLINIKE

Prevod: Jelka Kernev Štrajnc
Študentska založba, 2009;
zbirka Koda;
298 str.

Skoraj pol stoletja je preteklo (1963), odkar smo z nerazumljivo zamudo dobili prevod enega izmed klasikov francoske humanistike in drugo temeljno delo zgodovinarja in filozofa Michela Foucaulta. Njegova vrhunska izobrazba z École Normale Supérieure pride v delu do izraza, saj gosta mreža referenc kaže, da je dobro opravil mukotrpnost delo v arhivih in izbrskal izpod zaprašenih polic pomembne dokumente, ki se uradni (družbeno-politični) zgodovini niso nikoli zdeli pomembni, čeprav ravno tovrstna mikrozgodovinska arheologija kaže, da analize v duhu nove zgodovine najboljše osvetljujejo pojme, ki so bili dolgo zakriti in se zato danes zdijo samoumevni. Razumevanje in odnos do bolezni znotraj medicine je eden izmed ilustrativnih primerov. Delo predstavlja pomemben doprinos k preučevanju zgodovine medicinske epistemologije in zgodovine znanosti nasploh. Že pred Foucaultom lahko sicer najdemo dela, ki so problematizirala medicinsko epistemologijo (prim. Ludwig Fleck, 1930; Georges Canguilhem,

Uredništvo revije Razpotja

1943), a Foucault svoje episteme (ki so sicer nadgradnja Fleckovih miselnih kolektivov) aplicira na novo področje; v Rojstvu klinike osvetli vznik klinične medicine oziroma prehod iz medicine vrst v anatomsko-patološko medicino.

Foucault rojstvo klinične metode postavi v obdobje 1760–1800, prelomno je predvsem obdobje 1775–1780, ki mu pripiše novo reprezentacijo izkušnje, novi slog totalizacije. Še v sredini 18. stoletja je po njegovem v medicini prevladovala domišljija, v 19. stoletju pa se ta umakne natančnosti in vidni pojavnosti. Toda to ne pomeni, da je razum prevladal nad domišljijo, temveč se je spremenilo razmerje med vidnim in nevidnim, s čimer je znanstveno strukturiran diskurz postal mogoč. Ni se toliko opustilo teorije in starih sistemov, temveč se je odprla možnost klinične izkušnje; spremenila se je bolj sistematična oblika kot pa njegova snov. Pri tem gre za reorganizacijo elementov patološkega sistema, kjer izgine splošna bolezenska bitnost, ki se je kazala v logični celoti; nadomesti jo lokalni status – bit in vzroki bolezni se locirajo znotraj tridimenzionalnega telesa. Izgine neke vrste holizem, ki se kaže tudi v zdravnikovem odnosu do bolnika, saj ne sprašuje več »Kaj je narobe z vami?«, temveč »Kje vas boli?«.

Za klasifikacijsko medicino (pred anatomsko-klinično metodo) je bila lokalizacija drugotnega pomena, pomembnejša